

Case-keskiviikko: EU-oikeuskäytäntö

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö

17.10.2018

Webcast klo 13.00

Mikä on EUT?

- EUT – Euroopan unionin tuomioistuin
 - » Unionin tuomioistuin
 - » Unionin yleinen tuomioistuin
- Sijaitsee Luxemburgissa
- Keskeinen tehtävä:
 - » EU-lainsäädännön tulkinta (ennakkoratkaisuasiat)
 - Jos kansallinen tuomioistuin on epävarma jonkin EU-säädöksen tulkinnasta tai soveltuvuudesta, se voi pyytää neuvoa Euroopan unionin tuomioistuimelta.
 - Samaa mekanismia voidaan käyttää, kun halutaan määritellä, onko kansallinen lainsäädäntö tai käytäntö EU:n lainsäädännön mukainen.

OIKEUSTAPAUKSET

Soveltamisala

EUT C-9/17 Tirkkonen

- Ks. myös KHO:2018:91 ja KHO:2016:209
- Maaseutuviraston 2014 julkaistu hankintailmoitus, joka koski maatilojen neuvontajärjestelmään liittyviä neuvontapalveluja vuosille 2015-2020
- Puitejärjestely, avoin menettely, käänteinen kilpailutus, ennakoitu arvo 34 M€
- Ehdollinen hp, jonka jälkeen tentti soveltuvuusehdot täyttäneille
- Lopullinen hp tentin läpäisseille
- Viljelijä (asiakas) valitsee itse käyttämänsä neuvojan, korvaus maksetaan tehdyn työn mukaisesti, asiakas maksaa vain alv

EUT C-9/17 Tirkkonen

- Vrt. Falk Pharma (C-410/14) järjestelmän avoimuus
- Hankintasopimuksen tekoperusteina (vertailuperusteina) ei voida pitää perusteita, joilla ei pyritä yksilöimään kokonaistaloudellisesti edullisinta tarjousta vaan jotka lähinnä liittyvät sen arvioimiseen, kykenevätkö tarjoajat täyttämään kyseisen sopimuksen (vrt. Lianakis C-532/06 ja Ambisig C-601/13)
- EUT ei pitänyt kyseistä järjestelyä hankintasopimuksena, koska järjestelyyn valittiin kaikki toimijat, jotka täyttävät soveltuvuusvaatimukset ja jotka ovat hyväksyttävästi suorittaneet tentin. Sillä ei ollut merkitystä, että järjestelmä oli suljettu koko sen voimassaolon ajan.

Yhteenvetoa

	Avoin	Suljettu	Rajattu	Vertailu	Asiakas valitsee
Palveluseteli'	X	X	X		X
Suoran valinnanvapauden palvelut*	X		X		X
Asiakasseteli*	X		X		X
Hankinta- sopimus	X	X	X	X	X
Tirkkonen		X	X		X

' = Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä ([569/2009](#))

- = HE 16/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

EUT C-278/14 SC Enterprise

- Romanianlainen ensiapusairaala ilmoitti tietokonejärjestelmiä ja -laitteistoja koskevasta tavarahankinnasta.
- Hankinta-asiakirjojen teknisten eritelmien mukaan tietokonejärjestelmän keskusyksikön prosessorin tuli olla "vähintään Intel Core i5 3,2 GHz tai vastaava".
- Hankintasopimuksen ennakoitu arvo n. 58 600 euroa.
- Menettelyn aikana selvisi, että Intel on lopettanut tarjouspyynnössä yksilöidyn prosessorin valmistamisen. Lopetetun prosessorin tilalla valmistettiin uutta kolmannen sukupolven prosessoria.
- A tarjosi tarjouskilpailussa kilpailevan merkin prosessoria.
- Hankintayksikkö hylkäsi A:n tarjouksen tarjouspyynnön vastaisena. A:n tarjoaman prosessorin ei katsottu täyttävän vaatimuksia suhteessa Intelin kolmannen sukupolven prosessoriin, jonka suorituskyky oli parempi kuin A:n tarjoaman prosessorin suorituskyky. A:n mukaan sen tarjoama prosessori oli kuitenkin suorituskyvyltään tehokkaampi kuin varsinaisesti tarjouspyyntöasiakirjoissa yksilöity prosessori.

EUT C-278/14 SC Enterprise - ennakkoratkaisukysymys

- Ennakkoratkaisua pyydettiin direktiivin 2004/18 23 artiklan 8 kohdan soveltamisesta tilanteessa, joissa arvioidaan tavaramerkkiä vastaavaa tuotetta.
- EUT totesi, ettei ko. direktiiviä sovelleta asiassa
- EUT jatkoi, että kuitenkin kynnyksarvot alittaviin hankintoihin sovelletaan tästä huolimatta EU-perustamissopimuksen perustavanlaatuisia sääntöjä ja yleisiä periaatteita, jos hankintaan liittyy varma rajat ylittävä intressi.
- EUT viittasi rajat ylittävän intressin osalta aikaisempaan oikeuskäytäntöön, jonka mukaan rajat ylittävään intressiin voi viitata:
 - » hankintasopimuksen huomattava arvo yhdessä rakennusurakan toteuttamispaikan tai teknisten ominaispiirteiden kanssa (ks. asia C-148/06, SECAP ja Santorso ja asia C-221/12 Belgacom)
 - » muihin jäsenvaltioihin sijoittuneiden toimijoiden kantelut siinä tapauksessa, että ne ovat todellisia eivätkä tekaistuja (ks. asia C-113/13, Azienda sanitaria locale n. 5 "Spezzino" ym. ja asia C-160/08, komissio v. Saksa).

EUT C-278/14 SC Enterprise - lopputulos

- Rajat ylittävä intressi
 - » Ei tutkittu, sillä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ollut esittänyt asian arvioimisen kannalta tarpeellisia seikkoja
 - » EUT pyrki silti vastaamaan kysymykseen
 - » Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on arvioitava rajat ylittävää intressiä yksityiskohtaisesti ottamalla huomioon kaikki asiayhteyteen liittyvät seikat
 - » Arvioinnissa voidaan tässä tapauksessa kiinnittää huomiota erityisesti siihen, että hankintasopimuksen arvo oli pienehkö, mutta toisaalta prosessorin kohdalla viitattiin kansainväliseen tavaramerkkiin.
- Avoimuusvelvollisuuden tehtävä on varmistaa, ettei hankintaviranomainen käytä mielivaltaa
 - » Tätä päämäärää ei voida TI:n mukaan saavuttaa, jos hankintayksikkö voisi jättää noudattamatta edellytyksiä, jotka se on itse vahvistanut.
- EUT lausui lopulta tuomionsa ehdollisena ja vain sillä varauksella, että kyseiseen hankintasopimukseen liittyy rajat ylittävä intressi:
 - » Yleisiä periaatteita on EUT:n mukaan tulkittava siten, että hankintayksikkö ei voi hylätä tarjousta sellaisilla perusteilla, joita ei ollut ilmoitettu hankintailmoituksessa (ks. C-6/05, Medipac - Kanzantzidis).
 - » Merkitystä ei ollut sillä, valmistetaanko sitä osaa, johon teknisessä eritelmässä viitataan, edelleen tai onko se edelleen saatavilla markkinoilla.

Hankinnan kohteen määrittely

EUT C-14/17 VAR Srl – Tausta

- Italialainen joukkoliikenneyksikkö julkaisi 25.2.2015 tarjouspyynnön IVECO-merkkisiin linja-autoihin ja johdinautoihin sopivien alkuperäisten varaosien ja vastaavien osien toimittamisesta
- Asia koskee erityisaloilla teknisiä eritelmiä koskevien säännösten tulkintaa
- Hankinnan arvioitu arvo oli 3 350 000 euroa
- Hankintayksikkö oli nimennyt varaosat luettelossa FIAT/IVECO-merkkisiksi.
 - » Tarjouspyynnössä täsmennettiin, että myös vastaavat osat olivat hyväksyttäviä, jos ne olivat tyyppihyväksytyjä tai niillä oli todistus vastaavuudesta.
 - » Tarjoajien tuli merkitä vastaavat tuotteet lyhenteellä EQ
- Hankintayksikkö valitsi toimittajaksi vastaavia tuotteita tarjonneen yhtiön A (VAR Srl)
- Lombardian alueellinen hallintotuomioistuin kumosi päätöksen, jolla alun perin voittanut A otettiin sopimuspuoleksi. Perusteena oli, että A ei ollut osoittanut tuotteidensa vastaavuutta alkuperäisiin ohjeisiin nähden.
- A ja hankintayksikkö valittivat päätöksestä yhteistoimin

EUT C-14/17 VAR Srl – Ennakkoratkaisupyyntö

- Onko hankintadirektiivin vaatimus vastaavuudesta alkuperäistuotteisiin nähden todennettava tarjouksen yhteydessä?
- Jos vastaavuutta ei ole todennettava tarjouksen yhteydessä, millä tavoin on taattava yhdenvertaisen kohtelun ja puolueettomuuden periaatteiden, markkinaehtoperiaatteen ja hyvän hallinnon periaatteen noudattaminen sekä muiden tarjoajien puolustautumisoikeudet ja oikeus tulla kuulluksi?

EUT C-14/17 VAR Srl – EUT ratkaisu

- Yhdenvertaisuuden ja avoimuuden periaate:
 - » Kun hankintayksikkö vaatii tiettyä standardia tai merkkiä ja laittaa perään "tai vastaava", tarjoajan on osoitettava vastaavuus jo tarjouksessaan
- Hankintayksiköiden on pystyttävä tarkistamaan vastaavuus ennen päätöksen tekoa.
- Hankintayksiköillä on kuitenkin harkintavaltaa sen suhteen, millä menetelmillä vastaavuus on hyväksyttävästi todennettu...
 - » ...kunhan menetelmä mahdollistaa tosiasiallisen selvityksen eikä ole suhteellisuuden periaatteen vastainen.

EUT C-14/17 VAR Srl – EUT ratkaisu jatkuu

- Lopputulos: Kun otetaan huomioon edellä todettu, ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiiviä on tulkittava siten, että kun hankintasopimusasiakirjoissa olevissa teknisissä eritelmissä viitataan tiettyyn tavaramerkkiin, alkuperään tai tuotantoon, hankintayksikön on edellytettävä, että tarjoaja osoittaa jo tarjouksessaan ehdottamiensa tuotteiden vastaavuuden näissä teknisissä eritelmissä määriteltyihin tuotteisiin nähden.

Tarjousten vertailu

EUT C-546/16 Montte SL – Tausta

- Musikene (Baskimaan autonominen yhteisö, Espanja) on julkisen sektorin säätö.
- Se toteutti tarjouskilpailun avoimella menettelyllä koskien kalusteiden, opasteiden, musiikkikalusteiden, soittimien av- ja it-laitteiden, sekä kopiointilaitteiden toimittamista, jonka arvioitu arvo oli noin. 1 200 000 euroa.
- EU-hankintailmoitus julkaistiin 26.7.2016.
- Espanjan hankintalain mukaan:
 - » Jos hankintamenettely toteutetaan vaiheittain, on myös ilmoitettava, missä menettelyn vaiheessa kutakin perustetta sovelletaan, ja määritettävä vähimmäispistemäärä, joka tarjoajan on saatava voidakseen jatkaa valintamenettelyssä.”
- Tarjouspyynnössä ilmoitettiin Espanjan hankintalain mukaisesti, että hakijoita, jotka eivät saa riittäviä laatu pisteitä (35/50) ei hyväksytä taloudelliseen vaiheeseen.
- Montte teki valituksen sopimuksentekoperusteista.
 - » Sen mukaan laadun vähimmäispisteiden laittaminen jatkoon pääsyn ehdoksi rajaa tarjoajien pääsyä laadullisesta vertailusta taloudelliseen vaiheeseen.

EUT C-546/16 Montte SL – ennakkoratkaisupyyntö

1. Onko tarjoajien vaiheittainen karsiminen laatuvertailutekijöillä sallittua uuden hankintadirektiivin mukaan?
2. Jos on sallittua, salliiko uusi hankintadirektiivi lisäksi, että peräkkäisissä vaiheissa karsitaan tarjoajia siten, ettei viimeiseen vaiheeseen jää riittävästi tarjoajia takaamaan todellista kilpailua?
3. Jos toiseen tulee vastaukseksi ei salli, onko uusi hankintadirektiivi esteenä ehdolle, jonka mukaan hinta-arviointi tehdään vain niiden tarjousten välillä, jotka ovat saaneet laadusta (tekniset perusteet) vähintään 35 pistettä 50:stä.
 - » Mahdollistaako tämä todellisen kilpailun ja kierretäänkö tällä velvollisuutta hakea parasta hinta-laatusuhdetta?

EUT C-546/16 Montte SL – EUT ratkaisu

1. Hankintadirektiivissä ei kielletä vaiheittaista karsintaa. Hankintaviranomainen voi jättää hintaan perustuvan arvioinnin ulkopuolelle tarjoukset, jotka eivät täytä tekniseen arviointiin liittyviä vähimmäisvaatimuksia ja siis hankintaviranomaisen tarpeita
 - Edellytyksenä on, että hankintaviranomainen noudattaa hankintamenettelyn yleisiä periaatteita (yhdenvertaisen kohtelun periaate, avoimuusperiaate ja suhteellisuusperiaate)
2. Jos kilpailua ei synny ja hintavertailuun jää vain yksi tarjous, hankintayksikön ei tarvitse valita sitä
 - Se voi päättää menettelyn ja tarvittaessa aloittaa uuden menettelyn, jossa sovelletaan erilaisia vertailuperusteita.
 - Hankintadirektiivi ei ole siis esteenä tässäkään tilanteessa.
3. Kolmatta kysymystä ei tutkittu, koska se oli ehdollinen toiseen kysymykseen nähden ja ehto ei täyttynyt

Tarjoajan poissulkemisperusteet

EUT C-178/16 Mantovani SpA

- Italian maakunnan vankilan rahoitusta, suunnittelua ja rakentamista koskeva urakka
- Ennakoitu arvo 165 400 000 euroa
- Tarjoaja M jätti osallistumishakemuksen omilla nimissään ja perustettava olevan yritysten tilapäisen yhteenliittymän nimissä
- M vakuutti samalla, ettei henkilö B:tä sen johtohenkilönä ole tuomittu rikostuomiolla
- Hankintayksikkö sai tietoonsa paikallislehdestä, että B oli syytetty perättömien laskujen järjestelmän käyttöön ottamisesta ja että hän oli neuvotellut yli vuoden pituisen vankeusrangaistuksen
- Hankintayksikkö hankki B:n rikosrekisteriotteen, josta ilmeni, että rikostuomio oli annettu hankintamenettelyn aikana ja pyysi M:ltä täsmennystä
- M vastasi, että B:n rikostuomiosta oli tullut lainvoimainen sen jälkeen, kun se oli antanut hankintayksikölle vakuutukset (2 kpl) ja että tuomio oli annettu suljetussa istunnossa ja että se oli julkaistu vasta myöhemmin
- M vakuutti samalla, että se on erottanut B:n johtotehtävistä ja ostanut ulos yhtiöstä sekä aloittanut hallinnon uudelleenjärjestelyn ja nostanut korvauskanteen
- HY sulki M:n tarjouksen pois tarjouskilpailusta

EUT C-178/16 Mantovani SpA

- Kansallisessa laissa voidaan EUT:n mukaan säätää, että
 - » Hankintayksikkö voi ottaa huomioon tarjoajan hallituksen jäsenelle annetun rikostuomion, vaikka tämä tuomio ei ole vielä lainvoimainen, sellaisesta rikoksesta, joka vaikuttaa tämän tarjoajan toiminnan eettisyyteen, kun kyseinen hallituksen jäsen on siirtynyt pois tehtävästään hankintailmoituksen julkaisemista edeltäneenä vuonna
 - » Hankintayksikkö voi sulkea mainitun yrityksen kyseisen tarjouskilpailun ulkopuolelle sillä perusteella, että jättäessään ilmoittamatta tästä tuomiosta, joka ei vielä ollut lainvoimainen, tarjoaja ei ole täysin ja tosiasiallisesti irtisanoutunut hallituksen kyseisen jäsenen menettelystä
- Sellaisen virheellisen toiminnan huomioiminen, joka on tapahtunut hankintailmoituksen julkaisemista edeltävän vuoden aikana, ei ole suhteetonta, varsinkin kun tarjoaja voi näyttää toteen, että se on tosiasiallisesti ja täysin irtisanoutunut hallituksen jäsenen toiminnasta

EUT C-144/17 Lloyd's – Tausta

- Arpacal käynnisti 13.8.2015 kansallisen kynnyksiarvon ylittävän avoimen vakuutuspalveluhankinnan
- Menettelyyn osallistui kaksi samaan löyhään konserniin kuuluvaa yhtiötä A ja B, joiden tarjoukset oli allekirjoittanut sama edustaja
- Arpacal sulki molemmat menettelystä, koska ne olivat rikkoneet italian hankinta-asetuksen määräysvaltasuhteita koskevia rajoituksia.
- Italian alueellinen tuomioistuin kumosi päätöksen ja määräsi syndikaatit otettavaksi takaisin menettelyyn.
- Arpacal kuitenkin sulki A:n ja B:n uudelleen menettelystä samalla perusteella.
- A:n ja B:n konserni valitti toisestakin hylkäyksestä alueellinen tuomioistuimelle
 - » Perustelu: se on rakenteeltaan "monitahoinen kollektiivinen oikeushenkilö", joka muodostaa tunnustetun yhteenliittymän, joka koostuu luonnollisista henkilöistä ja oikeushenkilöistä – jäsenistä –, jotka toimivat itsenäisesti ryhmittymissä – syndikaateissa –, jotka toimivat itsenäisesti ja keskenään kilpaillen, vaikka ne kuuluvat samaan organisaatioon.
 - » Kultakin sisäiseltä rakenteelta puuttuu itsenäinen oikeuskelpoisuus, ja kukin sisäinen rakenne toimii yleisen edustajan välityksellä, joka kutakin maata varten on sama kaikille sen alueella toimiville syndikaateille.

EUT C-144/17 Lloyd's – Ennakkoratkaisupyyntö

- Alueellinen hallintotuomioistuin totesi, että konserniin kuuluvien yhtiöiden riippumattomuus ja niiden välinen kilpailu varmistavat kilpailun vapauden ja osallistujien yhdenvertaisen kohtelun.
- Tuomioistuin kuitenkin tiedusteli, onko italialainen säännöstö yhteensopiva unionin oikeuden kanssa
 - » Eli ovatko kilpailua koskevat periaatteet (tarjousten riippumattomuus ja salassapito) esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa sallitaan syndikaattien osallistua samanaikaisesti samaan menettelyyn, vaikka sama maakohtainen agentti allekirjoittaa niiden tarjoukset?

EUT C-144/17 Lloyd's – EUT ratkaisu

- Tapauksessa ei ylittynyt EU-kynnysarvo. Siinä kuitenkin noudatetaan yleisiä periaatteita ja perustavanlaatuisia sääntöjä
- Tämän vuoksi tarkastellaan pelkästään,
 - » Miten tulkitaan avoimuuden, yhdenvertaisen kohtelun ja syrjintäkiellon periaatteita tulkittava
 - » Ovatko periaatteet esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jossa ei sallita kahden konserniyhtiön sulkemista pois samasta menettelystä pelkästään sillä perusteella, että niiden tarjoukset on allekirjoittanut sama edustaja
- Hankintadirektiivi ei tunne määräysvaltasuhteeseen perustuvaa poissulkemisperustetta
 - » se ei myöskään estä jäsenvaltioita säätämästä sellaista, kunhan yhdenvertaisuuden, avoimuuden ja suhteellisuuden periaatteita noudatetaan
 - » Tapauksessa periaatteet toteutuvat

EUT C-144/17 Lloyd's – EUT ratkaisu

- Toisaalta vaakakupissa painaa EU:n sisämarkkinoiden vapaa liikkuvuus ja kilpailun rajoitusten poistaminen
- Tarjoajien automaattinen poissulkeminen siksi, että ne ovat määräysvaltasuhteessa toisiinsa, ei ole EU:n yhdenvertaisen kohtelun ja avoimuuden periaatteiden mukaista
 - » Automaattisen poissulkemisen johdosta näillä ehdokkailla tai tarjoajilla ei ole mahdollisuutta todistaa tarjoustensa itsenäisyyttä, ja se on siten vastoin unionin intressiä varmistaa mahdollisimman monen tarjoajan osallistuminen tarjouspyyntömenettelyyn
 - » On tapoja, joilla konsernin jäsenten itsenäisyys voidaan varmistaa lisäämällä sitä koskevia määräyksiä tarjouspyyntöön
- EUT totesi, että ko. tapauksessa konserniyhtiöiden edustaja välittää vastauksensa vakiolomakkeella ja että syndikaatin hallintoelimet toimivat itsenäisesti, vaikka eivät pystykään oikeustoimia yksin toteuttamaan.
- Mikäli voitaisiin todentaa kiistatta, että tarjouksia ei ole tehty itsenäisesti, tarjoajat voitaisiin sulkea kilpailusta. Sama allekirjoittaja ei kuitenkaan anna oikeutta automaattisesti sulkea tarjoajia pois kilpailusta.

EUT C-531/16 VSA Vilnius et al. – Tausta

- Liettualainen alueellinen jätteenkäsittelykeskus julkaisi 9.7.2015 avoimen tarjouspyynnön kunnan yhdyskuntajätteen keräämisestä ja jätteenkuljetuspalvelusta
- Tarjouksen jätti neljä tarjoajaa, joista A ja B kuuluivat samaan konserniin.
- Kansallisessa lainsäädännössä ei tuolloin ollut säädetty tarjoajan velvollisuudesta ilmoittaa sidoksistaan muihin tarjoajiin
 - » Tarjoaja B jätti vapaaehtoisesti tarjouksessaan valaehtoisen ilmoituksen, että se osallistui itsenäisesti ja riippumattomasti
 - » B pyysi hankintayksikköä kohtelemaan kaikkia muita toimijoita kilpailijoina.
- » Lisäksi B sitoutui pyydettyään toimittamaan luettelon sidostahoistaan.
- Hankintayksikkö hylkäsi A:n tarjouksen teknisten vaatimusten vastaisena (A ei valittanut) valitsi B:n sopimuspuoleksi.
- Toiseksi tullut C teki oikaisuvaatimuksen väittäen, että
 - » arviointi ei ollut asianmukainen ja että menettely loukkasi yhdenvertaisen kohtelun ja avoimuuden periaatteita
 - » Tarjoajat A ja B olivat yhteenliittymä ja että tarjoukset olivat vaihtoehtoisia ja että ne olisi pitänyt hylätä, koska tarjouspyynnössä kiellettiin vaihtoehtoiset tarjoukset
- Hankintayksikkö hylkäsi oikaisuvaatimuksen

EUT C-531/16 VSA Vilnius et al. – Oikeudenkäynnit

- C valitti päätöksestä alueelliseen tuomioistuimeen Liettuassa ja asia eteni muutoksenhaku-tuomioistuimeen saakka
 - » Alueellinen tuomioistuin kumosi hankintayksikön päätökset vertailusta ja tarjoajan valinnasta
 - » muutoksenhakutuomioistuin pysytti tuomion
- Perusteina molemmilla tuomioistuimilla olivat, että
 - » Hankintayksikkö ei selvittänyt A ja B – tarjoajien keskinäistä sidosta ja sen vaikutusta kilpailun aitouteen, vaikka tiesi sidoksesta
- » A:n ja B:n olisi pitänyt ilmoittaa sidoksestaan hankintayksikölle, vaikkei säädettyä velvollisuutta ilmoitukselle olekaan
- » B:n valaehdotus ei ollut riittävä osoittamaan ilmoitusvelvollisuuden täyttymistä
- Sekä C, että B valittivat Liettuan ylimpään tuomioistuimeen, joka pyysi ennakkoratkaisua

EUT C-531/16 VSA Vilnius et al. – Asian käsittely

- Unionin oikeudessa ei kielletä sidosyksiköiden osallistumista hankintamenettelyyn yhtä aikaa, eikä se ole unionin oikeuden tehokkaan soveltamisen mukaista
- Samassa konsernissa voi olla erilaisia muotoja ja tavoitteita ja sopimuksin voidaan taata itsenäisyys ja luottamuksellisuus
- Tarjoajien ei ilman lakiin tai tarjouspyyntöön kirjoitettua velvollisuutta ole tarve ilmoittaa sidoksista
- Sidosyksiköiden tarjouksia tulee kohdella erillisinä
- Hankintaviranomaisilla on periaatteiden toteutumisessa aktiivinen rooli
- Kun hankintayksikkö saa tietää objektiivisista seikoista, joilla kyseenalaistetaan tarjouksen riippumaton ja itsenäinen luonne, sen tulee tarkoituksenmukaisella tavalla
 - » Selvittää eturistiriitojen olemassaolo ja
 - » Estää, paljastaa ja poistaa ne
- Automaattisesti sidosyksiköitä ei voi hylätä.
 - » Hankintayksiköllä on sen sijaan velvollisuus tarkistaa, ovatko tarjoukset itsenäisiä ja riippumattomia
 - » Mikäli tarjoukset eivät ole itsenäisesti ja riippumattomasti tehtyjä, hankintayksikön tulee hylätä tarjoukset